

การศึกษาลักษณะของการสร้างอารมณ์โดยสังคมในการดูหนังทางโทรทัศน์ชุด "โคเรมอน"



นางสาวดวงรัตน์ กมโบล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535


ISBN 974-581-751-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018340

T 1522188X

• THE STUDY OF THE SOCIAL CONSTRUCTION OF EMOTION
OF THE JAPANESE CARTOON TV. SERIES "DORAEMON"



Ms. Duangrat Kamalobol

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts
Department of Mass Communication

Graduate School
Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-751-1

ดวงรัตน์ กมลโบล : การศึกษาลักษณะของการสร้างอารมณ์โดยสังคมในการ์ตูนญี่ปุ่นทาง
โทรทัศน์ ชุด "โดเรมอน" THE STUDY OF THE SOCIAL CONSTRUCTION OF
THE JAPANESE CARTOON TV SERIES "DORAEMON" อ.ที่ปรึกษา :
รศ.ดร.ศิริชัย ศิริกายะ, 178 หน้า ISBN 974-581-751-1

2535

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจถึงประเภทและลักษณะของอารมณ์ที่สร้างโดยสังคมที่ได้รับอิทธิพลมาจากบริบทแวดล้อมทางสังคม ค่านิยม และวัฒนธรรมต่าง ๆ ตลอดจนเข้าใจถึงกระบวนการในการสร้างและถ่ายทอดความหมายของอารมณ์ที่สร้างโดยสังคมนั้น โดยการศึกษาในงานวิจัยนี้ เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและใช้เทคนิคการสร้างอารมณ์โดยสังคม แนวคิดเกี่ยวกับญี่ปุ่น แนวคิดเรื่องการ์ตูน แนวคิดสัญวิทยา แนวคิดกระบวนการการเรียนรู้ทางสังคม ทฤษฎีการสร้างความเป็นจริงทางสังคม และทฤษฎีบรรทัดฐานทางวัฒนธรรม ซึ่งผลของการวิจัยมีดังนี้

ลักษณะของอารมณ์ที่สร้างโดยสังคมที่ปรากฏในการ์ตูนชุดนี้ แบ่งออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ อารมณ์มีความสุข อารมณ์โกรธ อารมณ์รัก อารมณ์เศร้า อารมณ์กลัว และอารมณ์ริษยา ซึ่งอารมณ์เหล่านี้ได้ถูกกำหนดพฤติกรรมการแสดงออกโดยความคาดหวังทางสังคม ค่านิยม และวัฒนธรรมของสังคม ให้บุคคลมีพฤติกรรมตามที่สังคมคาดหวัง และละเว้นการแสดงพฤติกรรมที่สังคมไม่ต้องการ ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะการสร้างอารมณ์โดยสังคมในการ์ตูนชุดนี้ มี 4 ประการ คือ ค่านิยมทางศาสนา เพื่อนและกลุ่มสังคม ค่านิยมด้านการศึกษา และบรรทัดฐานการดำเนินชีวิตของชาวญี่ปุ่น

การถ่ายทอดความหมายของอารมณ์ที่สร้างโดยสังคมที่ปรากฏในการ์ตูนชุดนี้ พบว่าใช้วิธีการทางสัญวิทยาในการถ่ายทอดความหมายตลอดจนลักษณะของอารมณ์ที่สร้างโดยสังคม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....
สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์.....
ปีการศึกษา.....๒๕๓๕.....

ลายมือชื่อนิติกร.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##C350157 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD : SOCIAL CONSTRUCTION OF EMOTION / JAPANESE CARTOON.

DUANGRAT KAMALOBOL : THE STUDY OF THE SOCIAL CONSTRUCTION OF EMOTION OF THE JAPANESE CARTOON TV SERIES "DORAEMON"

THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.SIRICHAI SIRIKAYA, Ph.D. 178 PP.

ISBN 974-581-751-1

This research is aimed at understanding the social construction of emotion and all important factors that influenced the construction of emotion including major techniques used for conveying messages. The methodology of the research is the qualitative method and the theoretical frameworks are based upon Social Construction of Emotion, Japanese Society, Cartoon Theory, Semiology, Socialization, Social construction of Reality and Cultural Norms Theory. The results of the research are as follows :

The emotions that are socially constructed in "Doraemon" can be categorized into 6 types : happiness, anger, love, sadness, fear and envy. These social-constructed emotions are characterized by social expectations, values and culture of the society in which an individual lives. The most influential factors in "Doraemon" are 1) religions 2) friends and social group 3) educational values 4) norms and ways of life in Japanese society.

"Doraemon" sends its messages such as social-constructed emotion, social values, culture and social reality through the application of Semiology, the science which explains the signification of signs, symbols, myths, etc. of this cartoon.



ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา ศิลปะการสื่อสาร
ปีการศึกษา ๒๕๕๓

ลายมือชื่อนักศึกษา [ลายมือ]
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา [ลายมือ]
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จลุล่วงได้ก็ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ทิริภาวะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ และทรงคุณค่าอย่างยิ่งแก่งานวิจัย และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชวัญ เรือน กิติวัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำชี้แนะที่เป็นประโยชน์แก่งานวิจัย ตลอดจนกำลังใจอันดียิ่งแก่ผู้วิจัยตลอดมา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ โอฟาร วงศ์บ้านคู้ ที่ได้ให้ข้อคิดเห็น และกรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

อนึ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ครู - อาจารย์ ทุกท่านที่ได้กรุณาถ่ายทอดวิชา ความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยในการศึกษาทุกระดับชั้นที่ผ่านมา จนกระทั่งผู้วิจัยได้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท และขอขอบคุณ เพื่อน ๆ ปรียญาโท ภาควิชาการสื่อสารมวลชน และ บุคคลอื่น ๆ ที่มีอาจเอื้อนยามได้หมดในทันที ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจและข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ท้ายที่สุด เหนือสิ่งอื่นใดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา - มารดา ที่ได้ให้การ สนับสนุนด้านการศึกษา คำแนะนำ และกำลังใจอันมีคุณค่าอย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย ตลอดจนบุคคลใน ครอบครัวทุกคน ที่ได้ให้กำลังใจและให้ความเอาใจใส่แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ



	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญแบบจำลอง.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาวิจัย.....	9
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
ข้อคถงเืองงั้น.....	10
ข้อสันนิษฐานของการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2. แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง.....	13
แนวคิดการสร้างอารมณ์โดยสังคม.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับผู้ปุ่น.....	25
แนวคิดเรื่องการ์ตูน.....	33
แนวคิดสัณณะวิทยา.....	36
แนวคิดกระบวนการชั้เกลาทางสังคม.....	40
ทฤษฎีการสร้างความเป็นจริงทางสังคม.....	42
ทฤษฎีบรรทัดฐานทางวัฒนธรรม.....	49

บทที่	หน้า
3. ระเบียบวิจัย.....	51
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
4. การสร้างอารมณ์โดยสังคม.....	55
อารมณ์ความสุข.....	56
อารมณ์โกรธ.....	74
อารมณ์รัก.....	102
อารมณ์เศร้า.....	122
อารมณ์ริษยา.....	131
5. การถ่ายทอดความหมายของอารมณ์ที่สร้างโดยสังคม.....	137
การถ่ายทอดความหมายของอารมณ์โดยสังคมผ่านตัวละคร.....	138
การถ่ายทอดความหมายของอารมณ์โดยสังคมผ่านช่องทางต่าง ๆ	143
การใช้สัญลักษณ์พิเศษแสดงอารมณ์โดยสังคม.....	148
การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลุ่มตรงกันข้าม.....	150
การวิเคราะห์เชิง Syntagmatic Analysis	154
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	157
บรรณานุกรม.....	170
ภาคผนวก.....	174
ประวัติผู้เขียน.....	178

สารบัญแบบจำลอง

แบบจำลอง	หน้า
1. แบบจำลองแสดงสาเหตุและการแสดงออกของอารมณ์ดีมีความสุข.....	74
2. แบบจำลองแสดงสาเหตุและการแสดงออกของอารมณ์โกรธ.....	102
3. แบบจำลองแสดงสาเหตุและการแสดงออกของอารมณ์รักในเด็ก.....	106
4. แบบจำลองแสดงสาเหตุและการแสดงออกของอารมณ์รักในผู้ใหญ่.....	106
5. แบบจำลองแสดงสาเหตุและการแสดงออกของอารมณ์เศร้า.....	122
6. แบบจำลองแสดงสาเหตุและการแสดงออกของอารมณ์กลัว.....	131
7. แบบจำลองแสดงสาเหตุและการแสดงออกของอารมณ์ริษยา.....	135

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย